

VEOK Information nr. 13 19-nov-2015

Formanden Kaare Rübner Jørgensen orienterer

Indhold

1. USA: hvad kostede sexskandalerne?
2. Norge: biskop Müller død
3. Irland: debat ønskes om kvindelige præster
4. Betydningen af gifte præster

1. USA: Hvad kostede sexskandalerne?

Den katolske kirke i USA har været hårdt ramt af præsters seksuelle misbrug af mindreårige og biskoppernes cover-up. Ofrenes personlige tragedie, ødelagte liv og mistet tro er efterhånden veldokumenteret. Den efterfølgende manglende tillid til kirken som institution er også veldokumenteret. Men de økonomiske omkostninger, krisen har skabt, har hidtil ikke været tilstrækkeligt dokumenteret.

NATIONAL CATHOLIC REPORTER

Nu har en undersøgelse, foretaget af professor i regnskabsførelse Jack Ruhl og Diane Ruhl, på vegne af National Catholic Reporter rådet bod på det. Vi kan opgøre krisens økonomiske omkostninger til mindst 3.99 mia. US \$, siger de.

”Siden 2004 har de amerikanske biskoppers National Review Board og deres kontor for beskyttelse af børn og unge udsendt årlige rapporter, der afslører nogle disse data, men vi har aldrig været sikre på, at disse rapporter fortalte den fulde historie. Det drejer sig især om rapporterne fra de tidligste år og fra de religiøse ordener”. Jack og Diane Ruhl mener, at have fundet en forskel på næsten en mia. dollars mellem de tal, de fandt, og hvad biskopperne havde rapporteret.

Deres undersøgelse har også kunnet afsløre eksistensen af skjulte udgifter, og at dokumenter er forsvundet eller blevet destrueret. Hvor meget har bispekonferencerne brugt på at forhindre, at politikerne skulle beslutte at udvide forældelsesreglerne? Tal på dette lobbyarbejde er næsten umuligt at finde.

Man kan ikke lade være med at tænke på, hvor mange hjemløse der ikke har kunnet få en bolig, og hvor mange sultende der ikke har kunnet få et måltid mad som følge af denne krise. Men vi ved, at skoler er blevet lukket, sogne nedlagt,

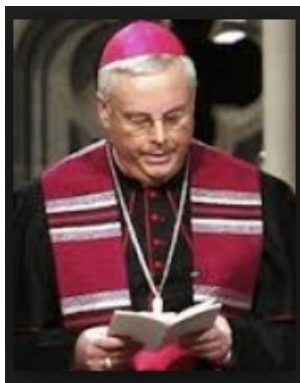

ejendomme bortsolgt, personale fyret og uddannelsesprogrammer stoppet.

De 3.99 mia., kirken har brugt, siden krisen begyndte, er tabt for evigt. Den institutionelle kirke har i de senere år vedtaget regler, der kan forhindre sexmisbrug i fremtiden. Det næste er at genopbygge kirkefolkets tillid. Det vigtigste i den retning er at arbejde hen imod en fuldstændig åbenhed om det enkelte bispedømmets økonomi.

(Uddrag af leder i *National Catholic Reporter* 2. november 2015. Interesserede kan læse mere herom med fyldigere dokumentation ved at google Jack Ruhl, Diane Ruhl).

2. Norge: biskop Müller død

Biskop Georg Müller SS.CC., født 1951 i Tyskland, kom i 1981 til Norge. I 1997 udnævnte pave Johannes Paul II ham til biskop og apostolisk administrator i Trondheim. Tolv år senere nedlagde han pludselig sit embede og rejste tilbage til Tyskland.

Territoriet Midt Norge, som bispedømmet officielt hedder, er et område med den gang ca. 8.000 katolikker, så sagen kunne ikke holdes hemmelig. Året efter kunne *Byavisen* derfor fortælle, at årsagen til biskop Müllers fratræden var, at han tyve år tidligere havde krænket en ca 10-årig ministrant seksuelt. Det var en 30-årig mand med pseudonymet David, der havde anmeldt ham. Sagen havde [formentlig på biskop Bernt Eidsvigs foranledning, KRJ's tilføjelse] været indbragt for Troslærekongregationen i Rom, over for hvis præfekt kardinal Levada biskop Müller skulle have erkendt overgrebet. Kongregationen besluttede derfor, at Müller måtte fratræde sit embede. Desuden bestemtes, at han ikke måtte arbejde med børn og unge og kun måtte holde lukkede messer for udvalgte grupper, samt at han skulle være under opsyn af en ansvarlig person. Avisen kunne endvidere fortælle, at kirken i Norge havde udbetalt 250.000 kr til ofret, og at anklagemyndig-

heden havde efterforsket sagen. Den havde dog ikke haft mulighed for at forhøre biskoppen, da han havde forladt landet, og henlagt sagen på grund af forældelse.

Selv om sagen egentlig synes klar nok, har Müller i et interview med *Byavisen* i 2013 fortalt, at han aldrig havde tilstået overgrebet, hvorfor han har anmodet Vatikanet om at tage sagen op til fornyet behandling. Over for journalisten hævdede han endvidere, at han havde ”medisinsk bevis på at han ikke er pedofil. Han sier at det dreier seg om tester som blev utført på ham på en tysk klinikk”. Hvordan man kan konstatere pædofili ved medicinske tester, er ikke godt at vide. Men selv om det skulle være muligt, er det ikke ensbetydende med, at Müller ikke har foretaget sig på drengen, for udenlandske undersøgelser har vist, at det er de færreste af de sexkrænkende præster, der i psykologisk forstand kan karakteriseres som pædofile. Og det er vel Müller næppe heller ikke, når der kun er tale om ét overgreb engang i 1980’erne eller begyndelsen af 90’erne.

Biskop Müller døde den 25. oktober 2015 i Münster. Efterfølgende har den katolske kirke i Norge lagt en positiv nekrolog over ham ud på sin hjemmeside. Denne nekrolog er underskrevet af biskop Kozon som leder af den nordiske bispekonference, af en ordensbroder og af to familiemedlemmer. Det har imidlertid vakt forargelse, om ikke direkte vrede, at årsagen til biskop Müllers resignation ikke er nævnt med et eneste ord, men bliver pakket ind i dette positive udsagn:

”I troen på oppstandelsen bar han sin tunge lidelse met tålmodighet og fatning. Alle som bisto ham solidarisk i de tunge dagene, viste han takknemlighet”

Man kan nu også hæfte sig ved nekrologens overskrift: ”Guds kjærlighet er udgydt i våre hjerter” (Rom 5.5), for der var vist ikke megen kærlighed i denne biskops hjerte - hvis man ellers skal tro pave Frans’ udsagn om sexkrænkende præster. Som dansk katolik kan man også spørge, hvorfor vor biskop har sat sit navn under denne nekrolog? Følger han ikke dermed pave Pius XI’s eksempel, for da denne engang i 1920’erne blev orienteret om, at to af hans nærmeste medarbejdere fik drenge bragt ind til sig i Vatikanet, fyrede han kun den ene og udtalte om den anden, der var en ungdomsbekendt, ”Det taler vi ikke om”. Han blev senere gjort til kardinal og var den, der fra balkonen i 1958 meddelte, at Angelo Roncalli var valgt til ny pave under navnet Johannes XXIII.

(Kilder: *Vårt Land* 16. og 20. april 2010, 20. august 2013, Den katolske kirke i Norges hjemmeside, *Catholic Hierarchy* og David I. Kertzer, *The Pope & Mussolini*, Oxford 2014).

Biskop Müller måtte trække sig i 2009. Da der endnu ikke er udnævnt en efterfølger, kan man vist ikke sige, at de arbejder særlig hurtigt i Vatikanets kontorer.

Men det er i øvrigt ikke den eneste sag af den art, vi har kendt i Norden. Den hollandske biskop af Roermund Joannes Gijzen måtte trække sig i 1993 som følge af rygter om upassende seksuel adfærd. Det forhindrede imidlertid ikke pave Johannes Paul II fire år senere at gøre ham til biskop af Reykjavik. Så det er ikke kun biskopper, der har flyttet rundt på overgrebspræster, en pave har også kunne finde på det.

Men tilbage til Norge. Mine norske bekendte har orienteret mig om, at biskop Eidsvig har nægtet at betale de 50 mill. tilbage, som kirken har modtaget i statsstøtte på et diskutabelt grundlag. Så nu havner sagen i retten. Vatikanet skulle også via sin nuntius i Stockholm være inddraget i sagen.

3. Irland: debat ønskes om kvindelige præster

Vrede over "den systematiske undertrykkelse af kvinder i den katolske kirke" har fået tolv præster til den 1. november at offentliggøre en protest med krav om "en fri og åben diskussion af kirkens udelukkelse af kvinder fra besluttende organer og præsteskabet i kirken".

De tolv præster, hvoraf nogle er sognepræster, andre ordenspræster, gør opmærksom på, at Johannes Paul II's forbud i 1994 mod at diskutere emnet kvindelige præster ikke har fået flertallet af troende katolikker til at tie. Det har derimod gjort præster og biskopper tavse, for de ved, at rejser de spørgsmålet, vil de blive ramt af alvorlige sanktioner. Men den nuværende situation er meget ødelæggende og fjerner både mænd og kvinder fra kirken, fordi de er forbitrede over biskoppernes uvillighed til at åbne op for en debat.

En af underskriverne er sognepræst Roy Donovan. Han udtaler, at kirkens paver, biskopper og præster gennem tusinder af år er blevet hjernevasket til at se alt gennem mandens øjne.

"Jeg tror, at synoden i Rom har demonstreret kirkens uretfærdige og fordomsfulde holdning til kvinder. 270 mænd og ikke en eneste kvinde stemte om emner, der vedrørte familien", siger han. Fr. Flannery bakker ham op: "kvinders mang-

lende stemmeret på synoden er en skandale". Det er altså ikke kun ordination af kvinder til diakoner og præster, de tolv præster ønsker debatteret, men også kvinders deltagelse i de besluttende kirkelige organer.

(Kilde: *National Catholic Reporter* 6. november 2015)

4. Betydningen af gifte præster

Joan Chittister OSB har hver uge en klumme med titlen "From where I stand" i *National Catholic Reporter*. I denne uge handlede den om, hvilken betydning ordination af gifte mænd vil få for vor kirke. Her følger nogle udklip.

Spørgsmålet om teologien bag præsteordination har ikke i sinde at forsvinde. På et møde med italienske præster i februar skulle pave Frans have fortalt dem, at han havde skrevet spørgsmålet om ordination af gifte mænd "ind i sin dagbog".

I lande, hvor nogle katolske menigheder kun ser en præst én gang om året, vil et nyt præsteskab, bestående af gifte såvel som af cølibatære præster, være udtryk for, at kirken har valgt at blive vital og synlig igen. I USA og mange andre lande bliver sogne nedlagt i stor stil. Den kirkestruktur, der fandtes i 1950'erne - dens menighedsskabende betydning, dens gudstjenester og opgaver, dens levende vidnesbyrd - er ved at forsvinde. Folk kører langt for at gå til messe, eller også bliver de væk. De engagerer sig i andre gøremål snarere end i sogneopgaver, fordi disse er få eller fordi projekterne ikke er betydningsfulde nok til at kræve deres engagement.

Men hvis pave Frans tager spørgsmålet om gifte præster alvorligt, kan denne ændring føre til virkelige ændringer. Antallet af præstevielser vil stige, antallet af præsteløse sogne vil formindskes. Kirkens betjening af familierne vil blive mere troværdig. Sex vil vedrøre både mand og kvinde i stedet for, som det er nu, at være en forskrift for at kontrollere kvinder. Og ja, kvinders plads og rolle

i kirken kan meget vel ændre sig også, når præsternes hustruer begynder at blive set som en integreret del af sognet og dets aktiviteter. Alt i alt vil kirken komme meget tættere på folket, på dets børn og på resten af de virkelige problemer, der er her i livet. Og det kan ikke ske hurtigt nok.

Men der er et andet emne i forbindelse med ordination, som også skriger efter at blive hørt. En nylig offentliggjort udtalelse af en gruppe irske præster vedrørende ordination af kvinder sætter spørgsmålet om kvinders plads i kirken i et klart perspektiv. De siger: "Vi ved, at der er mange kvinder, som er virkelig sårede og kede ad den nuværende lære. Vi tror også, at det eksempel, kirken giver i sin diskrimination af kvinder, opfordrer og er medårsag til det misbrug af og vold mod kvinder, vi ser i mange kulturer og samfund" [det er en henvisning til protesten, nævnt i punkt 4 ovenfor, men er ikke med i det referat, jeg har læst. KRJ's tilføjelse].

En undersøgelse, foretaget af CARA-forskningscenter på Georgetown University [jesuiternes universitet i Washington, DC] viser, et antallet af kvinder, der er aktive i kirken, bliver mindre og mindre, for ikke at tale om deres overholdelse af dens lære. Mødre, som engang var kirkens kateketiske arm, bakker ikke længere op om kirkens syn på prævention, homoseksualitet og ægteskaber mellem to af samme køn. Og de siger det højt. Mere betydningsfuldt er det måske, at unge, ugifte kvinder ikke ser, at der er en plads for dem i en mandskirke. De kan ikke blive diakoner, de bliver sjældent opfordret til at blive ministranter. Ja, mange steder kan de slet ikke blive det. De har ingen plads i de kirkelige kommissioner, som definerer de liturgiske regler, de teologiske begreber eller bibelske fortolkninger.

Desillusioneret over afstanden mellem den kristne lære og den katolske praksis, når det drejer sig om ligestilling, giver religion for dem ikke længere nogen mening. I en verden, hvor sekulære institutioner er mere tilbøjelige til at anerkende kvindens ligeret end kirken, bliver kirken uinteressant.

Men hvor er forbindelsen mellem ordination af gifte mænd og af kvinder? Tænk et øjeblik. Hvorfor har de kvindelige præster i andre kristne kirker? Hvorfor? Fordi de har gifte mænd som præster. I hvor lang tid, i hvor mange år, i hvor mange konciler og synoder tror du, at gifte romersk-katolske præster kan stå imod ordination af gifte kvindelige præster, når først tabuemnet om kvindelige præster er lagt på alteret, så alle kan høre det? Og måske mere end det: Fra hvor mange konferencer tror du, en mandlig præst kan komme hjem om aftenen, smide tasken på bordet og sige med begejstring i stemmen til sin hustru

og sine døtre: "Jeg stemte endnu engang imod alle jer". Vil han blive mødt med glæde og applaus eller tavshed og kold kartoffelmos?

Fra hvor jeg står, er det her reelt. Men lad mig fortælle, hvorfor jeg helst ikke vil sige det højt. Jeg er overbevist om, at indtil spørgsmålet om kvindelig ordination er løst i kirken, vil antallet af katolikker fortsætte med at falde, og at kirken vil kollapse i det 21. århundrede. Men jeg ønsker ikke at give modstanderne tid til at mobilisere sig imod gifte præster, fordi de ikke vil se kvinder i præsteklæder. Hvis kristendommen igen skal blive kristendom, må vi acceptere, at kvinder er lige så meget mennesker og disciple af Jesus som mænd. Ja, spørgsmålet om gifte præster er et vigtigt emne. Og jeg tror, at denne pave forstår det. Det er allerede på hans dagsorden.

(Kilde: National Catholic Reporter 6. november 2015)

For mig at se vil ordination af gifte mænd derudover medføre yderligere tre ting:

- 1) Vi vil i langt højere grad end nu få et indfødt præsteskab.
- 2) Kirkens forbud mod brug af prævention vil forsvinde, for nu er spørgsmålet om antallet af børn ikke længere kun relevant for lægfolk, men også for præster.
- 3) Der vil komme et krav om, at mænd, der allerede er præster, får ret til at gifte sig, for intet af de traditionelle argumenter for et cølibatært præsteskab kan opretholdes. Det er for eksempel det besynderlige argument, brugt så sent som i 1950'erne af pave Pius XII, at præsten skal være kultisk ren, dvs. ikke må have haft sex, når han står ved alteret.

Så jeg siger som søster Joan: *'Det haster. Det kan ikke gå hurtigt nok'.*

Kaare Rübner Jørgensen